

บทคัดย่อ

สัญญาเลขที่: RDG 61110060

ชื่อโครงการ: “กระบวนการฟื้นฟูท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น : ปัจจัยแห่งความสำเร็จและการประยุกต์ใช้ในมิติของมะจิซุกุริ”

นักวิจัย: ผศ.เบญจรงค์ ใจใส แดร์ อาร์สลาเนียนอง

Email address: benjang_jaisai@yahoo.com

ระยะเวลา: 1 ปี (ตั้งแต่วันที่ 20 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2561 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2562)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการฟื้นฟูท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งประเทศญี่ปุ่นเริ่มทำกิจกรรมฟื้นฟูท้องถิ่นมาตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่เป็นการฟื้นฟูท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายในสงคราม ต่อมาเมื่อประเทศญี่ปุ่นเข้าสู่ช่วงพัฒนาเศรษฐกิจสูงสุดส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ย่ำแย่ลง ทำให้มีกิจกรรมที่เรียกว่า “มะจิซุกุริ” และเป็นกิจกรรมที่ทำโดยภาคประชาชนอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ จุดเปลี่ยนที่ทำให้กิจกรรมมะจิซุกุริถูกนำมาใช้ในการฟื้นฟูท้องถิ่นคือ การที่ประเทศญี่ปุ่นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุชั้นรุนแรงและชนบทประสบกับความชบเซาทั่วไป รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศนโยบายสนับสนุนท้องถิ่น และให้การสนับสนุนด้านต่างๆ ส่งผลให้ท้องถิ่นหลายแห่งในประเทศญี่ปุ่นมีกิจกรรมการฟื้นฟูท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาของนักวิชาการในประเทศญี่ปุ่น มีการสรุปโมเดลของกิจกรรมฟื้นฟูท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จซึ่งจะต้องมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ Company, Competitor, และ Customer ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นโมเดลในการศึกษาการฟื้นฟูท้องถิ่นที่มีการใช้กิจกรรม “มะจิซุกุริ” ของพื้นที่ 6 แห่งในประเทศญี่ปุ่น และศึกษากิจกรรมฟื้นฟูท้องถิ่นของประเทศไทย 3 แห่ง และยังสามารถศึกษาประเด็นสำคัญอื่นประกอบ คือ การใช้ทุนทางสังคมทรัพยากรของท้องถิ่นด้านต่างๆ เช่น ด้านประวัติศาสตร์ ด้านกายภาพและด้านอาหาร รวมถึงศึกษาทุนทางสังคมทางด้านเครือข่ายของคนในสังคม

จากผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ศึกษามีส่วนประกอบของโมเดลแห่งความสำเร็จเป็นส่วนใหญ่ และยังมีทุนทางสังคมด้านอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือทุนทางสังคมทางด้านเครือข่ายซึ่งมีความเข้มแข็งในชุมชน อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงมีการทำการตลาดต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมฟื้นฟูท้องถิ่นทั้ง 6 แห่งของประเทศญี่ปุ่นประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืน ส่วนพื้นที่การศึกษาของประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยพบว่า พื้นที่ในประเทศไทยมีส่วนประกอบ 2 ส่วนที่จะเป็นโมเดลที่ประสบความสำเร็จ คือ Company และ Competitor แต่ยังคงขาดในเรื่องของทุนทางสังคมทางเครือข่ายดั้งเดิม การเชื่อมระหว่างทุนทางสังคมและความสัมพันธ์กับภาครัฐที่เป็นแบบหลวมๆ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการโยกย้ายบ่อยครั้ง และปัญหาหลักคือการสนับสนุนทางด้านงบประมาณของภาครัฐซึ่งหากจะทำกิจกรรมการฟื้นฟูท้องถิ่น ซึ่งจะต้องเป็นส่วนที่พิจารณาจัดการอย่างเป็นระบบต่อไป

คำสำคัญ : มะจิซุกุริ, การฟื้นฟูท้องถิ่น, ทุนทางสังคม, ทุนทางสังคมทางด้านเครือข่าย

Abstract

Project Code: RDG 61110060
Project Title: Japan's Revitalization: Key Success Factors and Implementation in the Aspect of Machizukuri
Researcher: Assistant Professor Benjang Jaisai Der Arslanian
Email address: benjang_jaisai@yahoo.com
Duration: 1 year (Since 20th August 2018 – 19th August 2019)

This research has an aim to study about the success factors of revitalization in Japan. Japan has started activities of revitalization since WWII, which was the revitalization from the chaos after the war. Soon after Japan got into the period of high economy growth, the condition of living of people in Japan was getting worse, and the activities of MACHIZUKURI by citizen had spread all over Japan. MACHIZUKURI has been used for revitalization when Japan has problem of aging society and local areas were stagnated, Japanese government has announced the policy to support local revitalization's activities, and helped encouraged to start activities of revitalization all around Japan, some are successful and some are not.

From the study of Japanese scholar, there is the model of success for local revitalization which should have 3 factors; Company, Competitor and Customer, which the researcher used as the model to study revitalization's activities in 6 sites in Japan and 3 sites in Thailand. The factors of other social capitals as the local resources such as social capital in history, appearance and food and also the social capital of network.

From the research, the successful sites have the factors as the model and also have other social capitals, especially the social capital of network of strong communities. Moreover, those 6 sites, which are successful and sustainable, have the support from government sector and also do the marketing constantly. For the sites in Thailand, the sites have only 2 factors as the successful model; Company and Competitor. The sites do not have strong social capital of local communities, the linkage with government sector is not strong from the change of officers. The main problem is the support of budget from government sector which should be considered seriously to arrange systemically in the future.

Keyword: MACHIZUKURI, local revitalization, social capital, social capital for network